

CHOWANNA

2014

TOM 1 (42)

„Chowanna” została powołana do życia w roku 1929 przez założycieli i pracowników Instytutu Pedagogicznego w Katowicach jako biuletyn naukowy. Jego tytuł nawiązuje do imienia słowiańskiej bogini opiekującej się dziećmi, równocześnie jednak wskazując na inspirującą dla pierwotnej wizji czasopisma rolę monumentalnego dzieła Bronisława Ferdynanda Trentowskiego *Chowanna czyli system pedagogiki narodowej, jako umiejętności wychowania, nauki i oświaty, słowem: wykształcenia naszej młodzieży*. Rozważania Trentowskiego miały charakter interdyscyplinary, uwzględniały problematykę filozoficzną, psychologiczną, społeczną i historyczną, pedagogiczną i kulturową – profil czasopisma podąża tropem tego dziedzictwa.

Zespół Redakcyjny

W numerze między innymi

Jakość życia młodego pokolenia
w perspektywie psychopedagogicznej
i społecznej

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2014

CHOWANNA

2014

TOM 1 (42)

CZASOPISMO NAUKOWE INSTYTUTU PEDAGOGIKI
WYDZIAŁU PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
POD PATRONATEM KOMITETU NAUK PEDAGOGICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK
PUBLIKOWANE OD 1929 ROKU
— PÓŁROCZNIK —

Rada Naukowa / Advisory Board

Jerzy Brzeziński (UAM), Olga Chyżna (Narodowy Uniwersytet w Kijowie, Ukraina), Maria Czerepaniak-Walczak (USz), Stanisław Juszczak (UŚ), Stanisław Kawuła (UWM), Dana Knottowa (Uniwersytet Masarykova w Brnie, Czechy), Wojciech Kojs (UŚ), Stefan M. Kwiatkowski (APS), Zbigniew Kwieciński (DSW), Henriette W. Langdon (San José State University, USA), Tadeusz Lewowicki (UŚ), Maria Machalova (Uniwersytet w Presove, Słowacja), Ewa Marynowicz-Hetka (UŁ), Krystyna Marzec-Holka (UKW), ks. Janusz Mastalski (UPJPII), Zbyszko Melosik (UAM), Pavel Muhlpachr (Instytut Interdyscyplinarnych Nauk w Brnie, Czechy), Aleksander Nalaskoski (UMK), ks. Marian Nowak (KUL), Stanisław Palka (UJ), Andrzej Radziejewicz-Winnicki (UZ), Isabella Reichel (Touro College, New York, USA), Andreas Schauder (Fachhochschule Nordwestschweiz, Bazylea, Szwajcaria), Ewa Solarczyk-Ambrozik (UAM), Tomasz Szkudlarek (UG), Eleonora Sapia-Drewniak (UO), Bogusław Śliwerski (APS), Wiesław Theiss (UW), Janina Wyczesany (UP im. KEN), Shu-Lan Yang (National Pingtung University of Education, Tajwan).

Redaktorzy tematyczni / Subject editors

Małgorzata Górnik-Durose (psychologia zdrowia), Ewa Jarosz (pedagogika społeczna), Stanisław Juszczak (pedagogika mediów), Mirosława Knapik (arteterapia), Katarzyna Krasoń (dydaktyka), Eugenia Mandal (psychologia społeczna), Anna Nowak (pedagogika resocjalizacyjna), Beata Pitula (pedeutologia), Adam Stankowski (pedagogika specjalna), Agnieszka Stopińska-Pajak (historia wychowania, andragogika), Ewa Wysocka (teoria wychowania).

Redaktor tomu - część monograficzna / Contributing editor

Ewa Wysocka

Zespół Redakcyjny / Editorial staff

Redaktor naczelna / Editor-in-chief: Ewa Syrek

Zastępcza redaktor naczelnej / Deputy editor-in-chief: Agnieszka Stopińska-Pajak

Sekretarz / Secretary: Łukasz Michalski

Native speaker

David Oldroyd

Redaktor statystyczny / Statistical editor

Henryk Gacki

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wydanie papierowe.

W formie elektronicznej publikacja dostępna jest w zasobach
Central and Eastern European Online Library (www.ceeol.com).

ISSN 0137-706X

(wersja drukowana)

ISSN 2353-9682

(wersja elektroniczna)

Publikacja finansowana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego
oraz Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Adres Redakcji / Editorial address: Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego
ul. M. Grażyńskiego 53, 40-126 Katowice (pokój 224)
tel. 32 359 97 10, e-mail: chowanna@us.edu.pl
www.chowanna.us.edu.pl

Spis treści

Od Redakcji	7
Część monograficzna	
Jakość życia młodego pokolenia w perspektywie psychopedagogicznej i społecznej (pod redakcją Ewy Wysockiej)	
Wstęp. Młodzież jako pokolenie „wielkich nadziei” i „wielkich rozczarowań” (Ewa Wysocka)	13
Ewa Wysocka: Jakość życia jako kategoria pedagogiczna – doświadczanie życia przez młode pokolenie w perspektywie teoretycznej	21
Danuta Borecka-Biernat: Strategie radzenia sobie gimnazjalistów w sytuacji konfliktu społecznego w kontekście modelującego wpływu rodziców	45
Katarzyna Krasoń: Kto mi związał ręce, czyli sztuka teatru jako wehikuł poznania	71
Ludwika Konieczna-Nowak: Preferencje muzyczne a właściwości psychiczne młodzieży w świetle wybranych badań empirycznych	87
Barbara Ostafińska-Molik: Subiektywna satysfakcja z życia we wspólnocie oraz poczucie bezpieczeństwa w perspektywie różnic adaptacyjnych współczesnej młodzieży	99
Agata Junger: Obraz świata i własnego życia młodego pokolenia – reprezentantów subkultury hip-hopowej i młodzieży niezrzeszonej w subkulturach. Analiza porównawcza	119

Joanna Góźdz, Edyta Charzyńska: Socjodemograficzne i psychospołeczne korelaty korzystania z telefonu komórkowego i jego problematycznego używania	141
Edyta Charzyńska, Joanna Góźdz: W sieci uzależnienia. Polska adaptacja Skali Uzależnienia od Facebooka (the Bergen Facebook Addiction Scale) C.S. Andreassen, T. Torsheima, G.S. Brunborga i S. Pallesen . . .	163
Edyta Widawska: Udział w działaniach animacyjnych jako element budowania poczucia sprawstwa wśród młodzieży	187
Blanka Poćwiardowska: Współpraca rodziców i nauczycieli w kontekście jakości życia dzieci i młodzieży	205
Małgorzata Rębiałkowska-Stankiewicz: Poprawa jakości życia dzieci i młodzieży w stanie śpiączki – oddziaływania psychopedagogiczne	221
Ewa Wysocka: Jakość życia jako kategoria pedagogiczna, psychologiczna i socjologiczna – doświadczanie życia przez młode pokolenie w perspektywie empirycznej	235

Studia i rozprawy

Marta Węsierska, Kenneth O. St. Louis: Comparison of attitudes towards stuttering among Polish and English university students	263
Urszula Dernowska: Inni jako czynnik rozwoju ludzkich potencjałów – interakcje nauczycieli a rozwój wiedzy i profesjonalnych umiejętności	285
Karina Leksy: Ekshibicjonizm społeczny w przestrzeni wirtualnej – rozważania społeczno-pedagogiczne	305
Agnieszka Lewicka-Zelent, Ewa Trojanowska: Poczucie osamotnienia a jakość życia młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	319

Recenzje, komunikaty, polemiki

Prof. zw. dr hab. Kazimierz Zbigniew Kwieciński. Uroczystość nadania tytułu <i>doctora honoris causa</i> Uniwersytetu Śląskiego (20 maja 2014 roku)	339
Prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski. Uroczystość nadania tytułu <i>doctora honoris causa</i> Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (23 maja 2014 roku)	343
Przełom przełomów. Dwoistość jako centralna kategoria paradygmatyczna pedagogiki zorientowanej kulturowo w świetle studiów historyczno-teoretyczno-krytycznych Lecha Witkowskiego (Lech Witkowski: <i>Przełom dwoistości w pedagogice polskiej – historia, teoria, krytyka</i> . Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2013, 763 s., ISBN 978-83-7850-073-5) (Dariusz Kubinowski)	347

Dariusz Sarzała: <i>Patologiczne zachowania więźniów w kontekście izolacji i resocjalizacji penitencjarnej</i> . Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2013, 448 s., ISBN 978-83-7545-435-2 (Stanisław Kawula)	355
<i>Rodzicielstwo w kontekście współczesnych przemian społecznych</i> . Red. Józefa Brągiel i Beata Górnicka. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2012, 451 s., ISBN 978-83-7395-505-9 (Agata Rzymełka-Frąckiewicz) . .	363
Humanistyka wyprowadzona z równowagi – sprawozdanie krytyczne z dyskusji poświęconej książce Michała Pawła Markowskiego <i>Polityka wrażliwości. Wprowadzenie do humanistyki</i> (Międzynarodowy Festiwal Literatury im. Josepha Conrada w Krakowie, 23 października 2013 roku) (Łukasz Michalski)	369

Od Redakcji

Im więcej sprzecznych teorii, tem większa niepewność. Z drugiej strony jednak każda z tych teorii wnosi do danej nauki nowe momenty poznawcze, rozszerza szczupłą początkowo dziedzinę tej nauki i tworzy jeden z punktów widzenia, z których nieomal każdy jest potrzebny, aby całość należycie umysłem objąć i zrozumieć.

Stefan Szuman („Chowanna” 1929, nr 1)

Aktualizujące się współcześnie procesy zmian w wielu obszarach życia społecznego w Polsce, będące konsekwencją przemian społeczno-kulturowych i ekonomicznych, ale także procesów globalizacji, generują już od wielu lat wieloaspektowe transformacje mające istotny wpływ na przebieg procesów socjalizacji, edukacji i wychowania. Procesy te przebiegają zawsze w określonych, ale zróżnicowanych, warunkach środowiskowo-społecznych i kulturowych na danym etapie rozwoju ekonomiczno-cywilizacyjnego. Dokonujące się zmiany w systemie oświaty na wszystkich szczeblach kształcenia młodego pokolenia, przemiany środowisk wychowawczych, zmiany wartości i stylów życia, informatyzacja życia społecznego, narastające problemy społeczne i ekonomiczne uwidaczniają liczne zagrożenia procesów edukacyjnych, socjalizacyjnych i wychowawczych mające podstawowe znaczenie dla rozwoju osobowości, kształtowania kompetencji, szeroko rozumianego uczestnictwa młodego pokolenia w społeczeństwie obywatelskim. Złożoność i komplementarność tych procesów inspirowane przez przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych

do podejmowania licznych badań naukowych, studiów i analiz wzbogacających oraz poszerzających stan wiedzy o przebiegu i uwarunkowaniach procesów edukacji, socjalizacji i wychowania oraz ukazujących możliwości działań modernizacyjnych w praktyce pedagogicznej. Czasopismo „Chowanna” stanowi interdyscyplinarne forum wymiany myśli i prezentacji wniosków badań naukowych w zakresie wieloaspektowego aktualizowania procesów edukacji, wychowania i innych rodzajów uczestnictwa społecznego w zmieniających się warunkach społeczno-kulturowych i cywilizacyjnych.

Od 2000 do 2013 roku formuła czasopisma miała charakter opracowań monograficznych/tematycznych przygotowywanych pod naukową redakcją samodzielnego pracownika naukowego Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, specjalisty reprezentującego obszar zainteresowań z zakresu pedagogiki lub psychologii, a redaktorem naczelnym czasopisma był urzędujący Dziekan Wydziału. W roku 2012 nastąpiło kilka istotnych zmian organizacyjno-merytorycznych związanych przede wszystkim z koniecznością spełnienia przez czasopismo „Chowanna” warunków określonych w przepisach dotyczących parametryzacji czasopism naukowych. W grudniu 2012 roku do pełnienia funkcji Redaktor naczelnej Rada Instytutu Pedagogiki powołała prof. dr hab. Ewę Syrek. Pod jej kierownictwem nowo powołany Zespół Redakcyjny „Chowanny” podjął wysiłki zmierzające do osiągnięcia najlepszego wyniku w ocenie parametrycznej czasopism, poczynawszy od numeru 1 (42)/2014, który oddajemy do rąk Czytelników. Zmieniła się między innymi szata graficzna periodyku. W aktualnej formule czasopisma znalazły się trzy podstawowe działy: *Część monograficzna*; *Studia i rozprawy*; *Recenzje, komunikaty, polemiki*. Część monograficzna niniejszego numeru pt. *Jakość życia młodego pokolenia w perspektywie psychopedagogicznej i społecznej* została przygotowana pod naukową redakcją Ewy Wysockiej.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż „Chowanna” jest aktualnie czasopismem otwartym, co oznacza, że zapraszamy pracowników nauki zainteresowanych przedmiotowymi zagadnieniami ze wszystkich ośrodków akademickich w kraju i za granicą do aplikowania o publikację swoich naukowych tekstów na łamach naszego czasopisma. Procedura związana z drukowaniem tekstów odpowiada wymaganiam określonym w przepisach o parametryzacji czasopism naukowych. Niezmiennie „Chowanna” jest cenionym źródłem naukowej wiedzy z zakresu nauk społecznych i humanistycznych, a teksty publikowane na łamach czasopisma stanowią impuls do refleksji i szerokiej dyskusji nad stanem nauk o wychowaniu, problemami współczesnego kształcenia, wychowania; czasopismo od lat zajmuje poczesne miejsce wśród najlepszych polskich periodyków pedagogicznych, a od 2014 roku wydawane jest pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Półrocznik naukowy

„Chowanna” jest wpisany na listę czasopism punktowanych w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych. Zgodnie z ministerialnym wykazem czasopism naukowych (część B) z dnia 17.12.2013, każdy Autor opublikowanego na łamach „Chowanny” artykułu otrzymuje 6 punktów, które może wpisać do swojego dorobku naukowego.

Szanowni Państwo Czytelnicy,
zapraszamy do lektury zamieszczonych w tym numerze tekstów z nadzieją, że wzbudzą one Państwa zainteresowanie. Zapraszamy także do publikowania własnych tekstów naukowych na łamach naszego czasopisma oraz do odwiedzenia strony www.chowanna.us.edu.pl

Recenzenci

Redakcja ogłasza listę Recenzentów w ostatnim numerze z danego roku oraz na stronie internetowej czasopisma

Dla Autorów

Szczegółowe informacje dotyczące nadsyłania tekstów oraz procedury wydawniczej znajdują się na stronie internetowej czasopisma: www.chowanna.us.edu.pl

Prenumerata

Zamówienia dotyczące prenumeraty „Chowanny” przyjmuje Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego: zamowienia.wydawnictwo@us.edu.pl

Redakcja tekstów w języku polskim
Magdalena Starzyk

Redakcja tekstów w języku angielskim
Krystian Wojcieszuk

Projekt okładki i szaty graficznej
Tomasz Gut

Motyw graficzny na okładce i stronach tytułowych artykułów
Aleksander Herman

Korekta
Marzena Marczyk

Łamanie
Grażyna Szewczyk

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0137-706X
(wersja drukowana)
ISSN 2353-9682
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 230 + 50 egz. Ark. druk. 23,5. Ark.
wyd. 26,5. Papier Sora Matt Plus 90 g vol. 1.2
Cena 38 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Czasopisma objęte patronatem
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN lub jego zespołów:

BIULETYN HISTORII WYCHOWANIA

www.historiawychowania.amu.edu.pl/biuletyn.html

CHOWANNA

www.chowanna.us.edu.pl

PAREZJA

Czasopismo Forum Młodych Pedagogów
przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN
www.parezja.uwb.edu.pl

PEDAGOGIKA SPOŁECZNA

<http://pedagogium.pl/wydawnictwo/pedagogika-spoleczna.html>

PROBLEMY WCZESNEJ EDUKACJI

www.pwe.ug.edu.pl

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY

www.przegladpedagogiczny.ukw.edu.pl

ROCZNIK PEDAGOGICZNY

www.staff.amu.edu.pl/~pedszkol/rocznik_pedagogiczny

STUDIA PEDAGOGICZNE

<http://spedagogiczne.ptp-pl.org>

STUDIA Z TEORII WYCHOWANIA

http://nowa.chat.edu.pl/skroty/studia_z_teorii_wychowania.htm

Więcej o książce

CENA 38 ZŁ
(+VAT)

ISSN 2353-9682

